

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF LANGS DE KANAALSTRAAT, TE LUMMEN (PROV. LIMBURG)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 1285

Rapport opgemaakt door: Griet Beldé

Kontichsesteenweg 38
B-2630 Aartselaar

februari 2022

Dossiernr. 28670

OE: 2020F272

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

2. AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de geplande werken langs de Kanaalstraat, in Lummen. De werken houden de sloop in van bestaande gebouwen en loodsen en de bijhorende verhardingen. Vervolgens zal op de vrijgemaakte terreinen een nieuw kantoorgebouw met aanhorige hal gebouwd worden. Daarnaast worden ook omliggende verhardingen en graszones aangelegd.

De beoogde werken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de betrokken percelen groter is dan 3.000 m² (20.380 m²) en de bodemingrepen groter zijn dan 5.000 m² (ca. 5.100 m²) moet er, in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel van de site te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Gezien het onderzoeksgebied momenteel nog bebouwd is met enkele gebouwen die in het kader van de vooropgestelde werken nog gesloopt moeten worden is onderzoek met ingreep in de bodem momenteel niet mogelijk. Bijgevolg wordt een archeologienota opgemaakt op basis van bureauonderzoek.

3. BESLUIT

Het doel van dit onderzoek was driedelig. Ten eerste werd op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten slotte werd nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

1) Uit het landschappelijk onderzoek (cf. hfstk. 3 en 4) blijkt dat de oorspronkelijke bodem ter hoogte van het onderzoeksterrein gelegen is ter hoogte van natte tot zeer natte lemige zandgronden. Het onderzoeksgebied is dan ook in een laag gelegen valleigebied gelegen tussen heuvelruggen, zo blijkt uit de DHM-kaart. De hoogteprofielen op het terrein vertonen een vlak verloop, dit wellicht ten gevolge van de ophogingen van het onderzoeksgebied en het gehele industrieterrein ten behoeve van de aanleg van het industrieterrein omstreeks 1970. Dat het terrein werd opgehoogd kon tevens afgeleid worden uit de boringen uitgevoerd op het belendende perceel binnen het industriegebied. Er worden geen archeologische resten meer verwacht, daar de 2 tot 3 m dikke ophoging zich boven het tertiair bevindt.

2) Volgens het cartografisch bronnenmateriaal was het terrein ten minste vanaf 1771-1778 onbebouwd tot en met de helft van de 19de eeuw. Uit de topografische kaart uit 1873 (cf. hfstk. 4.3.5) is gebleken dat het onderzoeksgebied toen gelegen was tussen 28 m en 29 m TAW, ongeveer 2 à 3 m lager dan heden het geval is. Het terrein dat deel uitmaakt van het industrieterrein werd omwille van de lage

ligging en natte gronden opgehoogd om het terrein bouwrijp te maken. Uit de luchtfoto van 1971 blijkt dan ook dat in deze periode grootschalige werken werden uitgevoerd en de gronden werden opgehoogd waarbij de aanleg van het industriegebied wordt voorbereid. In de periode 1979-1990 is de ontwikkeling van het industrieterrein in volle gang en worden de percelen ter hoogte van het onderzoeksgebied ook bebouwd. In de periode daarna breidt de bebouwing er verder uit en blijft de situatie tot op heden quasi onveranderd. De aanleg van het industrieterrein, de verhardingen en de gebouwen bleef binnen de bestaande ophoging.

3)Binnen een straal van 1 km zijn er een aantal archeologische sporen en resten geregistreerd. Het betreft hoofdzakelijk verspreide losse vondsten uit verschillende perioden van de 14de eeuw tot de 20ste eeuw. De oudste sporen gaan terug te Romeinse periode. Het gaat om paalsporen van een mogelijk gebouw. De tweede oudste melding is een indicator van de mogelijke aanwezigheid van een mottekasteel, één van de acht mottekastelen rond Beringen. Tot slot zijn er nog drie meldingen van schansen of verdedigingsstructuren in het landschap daterend uit de nieuwe tijd. Het laag aantal meldingen is mogelijk te verklaren door een gebrek aan archeologisch onderzoek in de buurt. Afhankelijk van de voorafgaande afgravingen in het verleden kunnen er nog archeologische resten bewaard zijn gebleven onder de 2 tot 3 m dikke ophogingslaag.

4) De impact van de geplande werken gaat niet dieper dan de gekende ophoging. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt 10.772 m². De verstoringsdiepten blijven binnen de ophoging tussen 2 m en 3 m, waardoor de originele bodem niet geraakt of verstoord zal worden.

De totale oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt 5.100 m². Voor de bouw van het hoofdgebouw bestaande uit een kantoor met aanhorige hal van 1.881 m² wordt er een betonnen plint aangelegd waarvoor de bodem verstoord zal worden tot op maximaal 0,65 m-mv. De plint zal aangelegd worden op 24 betonnen zuilen van 3 m² elk of 72 m² in totaal. Deze zullen de bodem lokaal raken tot op 1,55 m². Voor de aanleg van de verharding in beton rondom het gebouw met een totale oppervlakte van 1.202 m² wordt de bodem verstoord tot maximale diepte van 0,80 m-MV. Voor de groenzone met een totale oppervlakte van 1.215 m² wordt de bodem verstoord tot op 0,50 m-MV).

Het onderzoeksgebied is gelegen in opgehoogd gebied langs het Albertkanaal (cf. hfstk. 4.4, 3.2.1, 4.3.5). De impact van de geplande bodemverstoringen reikt overal minder diep dan de ophogingslaag tussen 2 m en 3 m hoog.

Uit punt 1, 2, 3 en 4 kan geconcludeerd worden dat de verwachting om archeologische resten aan te treffen klein tot onbestaande is gezien het terrein zich in een gebied bevindt dat tussen 2 m en 3 m werd opgehoogd en de impact van de nieuwbouw niet dieper reikt dan deze ophogingslaag.

Hierdoor wordt het potentieel tot kennisvermeerdering laag tot onbestaande ingeschat. Door het gebrek aan kans op kennisvermeerdering heeft het terrein dan ook geen potentieel op wetenschappelijk meerwaarde, waardoor voor het onderzoeksgebied **geen verdere maatregelen** worden geadviseerd.